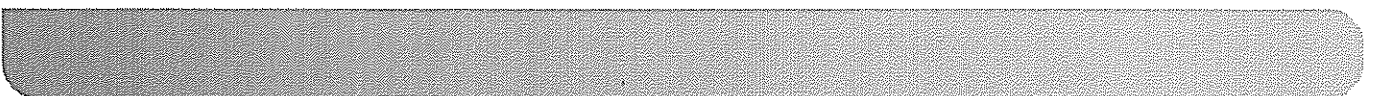

Розробка методології та математичної моделі для прогнозування перспективних потреб в освіченій та висококваліфікованій робочій силі в Україні

ТЕХНІЧНЕ ЗАВДАННЯ (РЕЗЮМЕ)

1. Коротка передісторія, пов'язана з послугами

Європейський фонд освіти (ETF – European Training Foundation) – це агенція Європейського Союзу, що знаходиться в Турині (Італія). Його було засновано в 1994 році Європейським Союзом з метою сприяння розвитку систем освіти й навчання в країнах-партнерах ЄС. Місія ETF полягає в наданні допомоги країнам з перехідною економікою та країнам, що розвиваються, у використанні потенціалу їхнього людського капіталу через реформування систем освіти, навчання й ринку праці в контексті політики зовнішніх відносин ЄС. Його діяльність базується на переконанні, що розвиток людського капіталу в перспективі навчання впродовж всього життя може значно посприяти розвитку економіки, забезпеченню сталого зростання та стимулюванню соціальної інтеграції в країнах-партнерах.

У 2011 році ETF звернувся до міжнародних експертів із запитом зібрати інформацію щодо того, що насправді партнерські країни здійснюють з метою прогнозування та узгодження пропозиції кваліфікацій з боку системи освіти/навчання та фактичних або потенційних потреб у них на ринку праці. В Україні недостача кваліфікованої робочої сили, пов'язана з недостатньою чи низькою кваліфікацією, так само як і брак кваліфікацій, переважно пояснювалася модернізацією технологій та обладнання в компаніях, де спостерігалися основні розбіжності між пропозицією та потребами у кваліфікаціях.

В рамках аналізу також було виявлено обмежену кількість методологій, використовуваних у прогнозуванні попиту на кваліфікації. Зокрема, прогнозування попиту на робочу силу в Україні в середньо- чи довгостроковій перспективі не проводиться. Натомість здійснюється лише короткострокове прогнозування (на 12 місяців) Державним центром зайнятості, результати якого надалі використовуються різними міністерствами¹.

В Україні було ухвалено закон, що регулює принципи врахування попиту на кваліфікації на ринку праці в плануванні обсягів державного замовлення в системах вищої освіти та професійної освіти й навчання. Згідно з цим законом, Міністерство економічного розвитку й торгівлі України (надалі – «Міністерство») зобов'язане здійснювати на національному рівні прогнозування попиту на кваліфікації, при чому таке міністерство має стати особою, уповноваженою ухвалювати рішення щодо забезпечення балансу між попитом та пропозицією кваліфікацій. Міністерство здійснило пілотне прогнозування у 2013 році, результатом якого стала низка рекомендацій, одна з яких стосувалася того, що Україна повинна провести аналіз належної міжнародної практики стосовно методологій прогнозування пропозиції та попиту на кваліфікації та розробити свою власну модель із врахуванням відповідного досвіду країн. ETF та ЄС надавало підтримку Міністерству та іншим владним структурам в ознайомленні з досвідом держав-членів ЄС через організацію ознайомчих візитів та експертних місій. Спираючись на такий критичний аналіз та консультації, Міністерство звернулося до ETF із проханням надати сприяння в розробці методології та математичної моделі прогнозування перспективних потреб в освіченій та висококваліфікованій робочій силі в Україні. Очікується, що виконавець цього завдання забезпечить:

1. Розробку методології прогнозування на національному рівні перспективних потреб в освіченій та висококваліфікованій робочій силі на період від 5 до 10 років;
2. Розробку математичної моделі, пов'язаної з прийнятою методологією, що дозволить здійснювати прогнозування на національному рівні перспективних потреб в освіченій та висококваліфікованій робочій силі на період від 5 до 10 років;

¹ ETF (2011 р.) Національний звіт щодо України

3. Пілотний запуск методології та моделі для прогнозування на національному рівні перспективних потреб в освіченій та висококваліфікованій робочій силі на період від 5 до 10 років.

2. Мета та очікувані результати послуг

Метою запитуваних послуг є розробка *методології та моделі прогнозування перспективних потреб в освіченій та висококваліфікованій робочій силі в Україні на період від 5 до 10 років, а також здійснення пілотного запуску запропонованої моделі, задля досягнення загальної мети, отримання очікуваних результатів та надання запитуваних кінцевих продуктів.*

Буде створено Технічний консультативний комітет, що буде надавати підтримку та здійснювати контроль за реалізацією проекту. До складу комітету будуть входити виконавець робіт, ETF, представники Міністерства освіти й науки, Міністерства економічного розвитку й торгівлі, Державної служби статистики, Міністерства соціальної політики, Державної служби зайнятості, а також Федерації роботодавців, Федерації профспілок та інших соціальних партнерів. Технічний консультативний комітет, можливо, також матиме у своєму складі провідних експертів та спеціалістів, обізнаних у питаннях, що стосуються проекту, які представлятимуть інші організації та владні структури. Головуватиме в комітеті Міністерство економічного розвитку й торгівлі.

2.1. Запитувані кінцеві продукти та пов'язана діяльність

Очікується, що виконавець цих робіт забезпечить створення наступних кінцевих продуктів:

- (A) методології прогнозування на національному рівні перспективних потреб в освіченій та висококваліфікованій робочій силі на період від 5 до 10 років;
- (B) математичної моделі, пов'язаної з прийнятою методологією, що дозволить здійснювати прогнозування на національному рівні перспективних потреб в освіченій та висококваліфікованій робочій силі на період від 5 до 10 років;
- (C) звіту щодо пілотного запуску моделі прогнозування на національному рівні перспективних потреб в освіченій та висококваліфікованій робочій силі на період від 5 до 10 років.

З метою створення запитуваних кінцевих продуктів, вказаних вище, виконавець повинен здійснити наступну діяльність:

A. Методологія прогнозування на національному рівні перспективних потреб в освіченій та висококваліфікованій робочій силі на період від 5 до 10 років має містити опис та обґрунтування наступного:

- цілей прогнозування показників щодо робочої сили;
- статистичних параметрів робочої сили та/або економічно активного та неактивного населення, стосовно яких мають бути розроблені прогнози (наприклад, структура вікової групи, професія/кваліфікація, рівень освіти, за рівнем заробітної платні, за секторами економіки тощо); статистичні параметри робочої сили/ населення мають бути прив'язаними до міжнародних класифікацій, таких як ISCO (Міжнародна стандартна класифікація занять), ISCED (Міжнародна стандартна класифікація освіти), ISIC (Міжнародна стандартна галузева класифікація всіх видів економічної діяльності) або NACE (Статистична класифікація видів економічної діяльності в Європейському Співтоваристві), CPA (Статистична класифікація продукції за видами економічної діяльності Європейського економічного співтовариства), національної системи кваліфікацій України та/або прийнятими національними класифікаціями, але водночас зіставними з даними та прогнозними сценаріями, розроблюваними в ЄС;
- логіки та послідовності етапів процесу прогнозування, в тому числі фундаментальних факторів перспективних потреб стосовно: а) потреб у заміні робочої сили; б) потреб, що стосуються економічного/технологічного розвитку та в) потреб, що стосуються плинності кадрів та викликані змінністю економічно активного населення на ринку праці тощо;

- важливих змінних та їхніх комбінацій, які необхідно взяти до уваги в процесі складення прогнозів, таких як дані, що стосуються економічного розвитку, демографічні дані, показники зайнятості та безробіття, показники міграції робочої сили (притоки/відтоки), відсоток вакансій тощо;
- поточної наявності та якості даних, що стосуються кожної змінної та які можна отримати з державних статистичних джерел (обстеження робочої сили, перепис населення, дані Національного пенсійного фонду, обстеження підприємств, демографічні прогнози тощо), а також даних, які можна отримати від галузевих організацій, організацій роботодавців та працівників, промислових асоціацій, державних та приватних агенцій зайнятості; комбінації даних, які вже було зібрано за декілька років (наприклад, обстеження робочої сили), та нових даних, збір яких в будь-який систематичний спосіб раніше не здійснювався;
- шляхів покращення доступності та якості даних стосовно таких змінних, шляхів обґрунтування впливу відсутності деяких важливих даних на якість результатів прогнозування;
- типів задач/процесів, в яких результати такого прогнозування можуть бути використані Основним замовником та іншими агенціями й організаціями; важливий наголос необхідно зробити на шляхах використання такого прогнозування показників робочої сили як інструменту цільового впливу на якість робочої сили та на його ефективному застосуванні в Україні (через, наприклад, покращення відповідності освітніх/кваліфікаційних рівнів зайнятих кадрів освітнім рівням, які вимагаються на посадах, які вони займають);
- типів організаційних та інших заходів, які можуть бути здійсненими задля формування юридично закріпленого процесу прогнозування в Україні.

В. Математична модель, пов'язана з прийнятою методологією, що дозволить здійснювати прогнозування на національному рівні перспективних потреб в освіченій та висококваліфікованій робочій силі на період від 5 до 10 років, повинна:

- встановлювати та обґрунтовувати взаємозв'язки між змінними, визначеними в узгодженій методології прогнозування перспективних потреб в освіченій та висококваліфікованій робочій силі;
- бути представлена у вигляді програмного продукту з чіткими можливостями введення даних;
- дозволяти здійснення розробки прогнозів у вигляді різних прогнозних сценаріїв, пов'язаних з оптимістичними та песимістичними прогнозованими значеннями змінних, таких як, наприклад, індекс економічного зростання, індекс продуктивності, зміни в освітній структурі, відсоток вакансій тощо.

С. Звіт щодо пілотного запуску моделі прогнозування на національному рівні перспективних потреб в освіченій та висококваліфікованій робочій силі на період від 5 до 10 років:

Необхідно:

- протестувати, яким чином працюють методологія та модель із поточними наявними даними, статистикою та інформацією;
- переконатись, що усі відповідні дані із достатніми динамічними рядами зібрано та використано для пілотного запуску моделі;
- надати перші результати прогнозування та запропонувати необхідні налаштування щодо моделі;
- надати результати Технічному консультативному комітету та включити його зворотні коментарі до кінцевого звіту;
- організувати публічну презентацію результатів проекту для ключових зацікавлених сторін та експертів.

ETF має нести загальну відповідальність за здійснення оцінки, нагляду та контролю за реалізацією очікуваної діяльності та отриманням кінцевих продуктів, які зазначено в Технічному завданні.

ETF, спільно з Технічним консультативним комітетом, має оглянути та ухвалити методологію, після чого ETF має офіційно надати її Міністерству економічного розвитку й торгівлі, що відповідає за розробку прогнозів потреб ринку праці в Україні.

Комітет також має переглянути пілотний прогноз та надати зворотні коментарі виконавцю для його фіналізації.

Кінцеві продукти, а також результати пілотного прогнозу мають бути публічно представлені ключовим зацікавленим сторонам та експертам галузі, у співпраці з Міністерством економічного розвитку й торгівлі.

Виконавець має надавати сприяння Міністерству в організації засідань комітету, а також узгоджувати графік та порядок проведення засідань з Міністерством та ETF. Організація процесу та отримання очікуваних кінцевих продуктів мають здійснюватися у відповідності з ключовими етапами та календарним планом, зазначеними нижче:

ETF залучив міжнародного експерта, який має здійснювати огляд запропонованої методології та моделі та надавати консультації ETF, Міністерству економічного розвитку й торгівлі, а також Технічному консультативному комітету стосовно методології та моделі. Міжнародний експерт надаватиме сприяння ETF та Міністерству в проведенні консультацій та здійсненні перевірки роботи виконавця стосовно питань, пов'язаних зі змістом, в рамках завдання. Консультаційне завдання міжнародного експерта не є частиною контракту щодо надання зазначених послуг.